

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA
O FINANSIJSKIM IZVJEŠTAJIMA
ZA 2016. GODINU

"Swisslion Industrija alata" a.d. Trebinje

Banja Luka, 05.04.2017. godine

SADRŽAJ:

Izveštaj nezavisnog revizora	1-3
Bilans stanja	4
Bilans uspjeha	5
Izveštaj o promjenama na kapitalu	6
Bilans tokova gotovine	7
Napomene uz finansijske izvještaje	8-23

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Skupštini Društva i Upravnom odboru "Swisslion Industrija alata" a.d. Trebinje

Uvod

Obavili smo reviziju priloženih finansijskih izvještaja (strana 4 do 7) "Swisslion Industrija alata" a.d. Trebinje (u daljem tekstu Društvo) koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembra 2016. godine, odgovarajući bilans uspjeha, izvještaj o tokovima gotovine i izvještaj o promjenama na kapitalu za godinu koja se završava na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika i napomena uz finansijske izvještaje.

Odgovornost rukovodstva za finansijske izvještaje

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i objektivnu prezentaciju ovih finansijskih izvještaja u skladu sa računovodstvenim propisima Republike Srpske, kao i za interne kontrole koje su relevantne za pripremu finansijskih izvještaja koji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja, nastale usled neregularnosti ili grešaka.

Odgovornost revizora

Naša odgovornost je da izrazimo mišljenje o priloženim finansijskim izvještajima na osnovu obavljene revizije. Reviziju smo obavili u skladu sa Međunarodnim standardima revizije i Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srpske. Ovi standardi nalažu usaglašenost sa etičkim principima i da reviziju planiramo i obavimo na način koji omogućava da se, u razumnoj mjeri, uvjerimo da finansijski izvještaji ne sadrže pogrešne informacije od materijalnog značaja.

Revizija uključuje sprovođenje postupaka u cilju pribavljanja revizijskih dokaza o iznosima i informacijama objelodanjenim u finansijskim izvještajima. Odabrani postupci su zasnovani na prosuđivanju revizora, uključujući procjenu rizika materijalno značajnih grešaka sadržanih u finansijskim izvještajima, nastalih usled neregularnosti ili greške. Prilikom procjene ovih rizika, revizor razmatra interne kontrole koje su relevantne za sastavljanje i objektivnu prezentaciju finansijskih izvještaja, u cilju osmišljavanja najboljih mogućih revizorskih procedura, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efikasnosti sistema internih kontrola pravnog lica. Revizija, takođe, uključuje ocjenu primijenjenih računovodstvenih politika i vrednovanje značajnih procjena koje je izvršilo rukovodstvo, kao i ocjenu opšte prezentacije finansijskih izvještaja.

Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i odgovarajući i da obezbeđuju razumnu osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Pozitivno mišljenje

Po našem mišljenju finansijski izvještaji istinito i objektivno, po svim materijalno značajnim pitanjima, prikazuju finansijski položaj Društva na dan 31. decembra 2016. godine, kao i rezultate njegovog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završava na taj dan, u skladu sa računovodstvenim propisima Republike Srpske.

Skretanje pažnje

Ne izražavajući rezerve u odnosu na dato mišljenje, skrećemo pažnju na sledeće:

Dana 25. januara 2012. godine, potpisan je Protokol radi realizacije Ugovora o kupovini državnog kapitala, od strane Vlade Republike Srpske i Koncerna Swisslion-Takovo d.o.o, Beograd (kupac državnog kapitala i većinski vlasnik Swisslion industrija alata Trebinje a.d), uz učešće Ministarstva industrije, energetike i rudarstva i Investiciono-razvojne banke Republike Srpske a.d. Banja Luka. Ovim Protokolom se obuhvataju obaveze koje Društvo ima po osnovu neisplaćenih poreza i doprinosa Republici Srpskoj, kao i obaveza Društva da redovno isplaćuje zarade zaposlenima počevši od dana 1. januara 2012. godine.

Tačkom 3. Protokola predviđeno je da se u skladu sa postojećim propisima ili u slučaju potrebe, kroz izmjene i dopune istih reguliše način izmirenja obaveza Društva po osnovu neplaćenih poreza i doprinosa koji u poslovnim knjigama na dan 31.12.2016. godine iznose 14.984.811 KM.

Istim članom je predviđeno da Vlada Republike Srpske zadržava mogućnost da dio ili cjelokupan iznos potraživanja po osnovu poreza i doprinosa, a u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima ili eventualno novim ili izmijenjenim propisima, konvertuje u kapital. Tačkom 4. Protokola je predviđeno obezbeđenje kredita Investiciono-razvojne banke Republike Srpske u cilju konsolidacije tekućeg poslovanja Društva.

Po osnovu neplaćenih obaveza za poreze i doprinose Društvo je izvršilo uknjižvanje kamate u iznosu od 376.529 KM, kao dugoročna rezervisanja. U poslovnim knjigama Društva uknjižena je kamata za jednogodišnju odgodu plaćanja obaveza, po rješenju Poreske uprave Republike Srpske iz 2012. godine u iznosu od 595.369 KM. Koliki će biti stvarni iznos obaveza po osnovu kamate i da li će ga uopšte biti, zavisi od toga da li će Vlada Republike Srpske prihvatiti konverziju obaveza u kapital kako je prvobitno predviđeno kao moguće rješenje u Protokolu. Neobračunata kamata predstavlja potencijalnu obavezu.

Revizorskim postupcima smo se uvjerali da Društvo od januara 2012. godine vrši redovnu uplatu poreza i doprinosa na zarade tekućeg perioda. Osim toga vrši se plaćanje reprogramiranih obaveza Fondu PIO sa pripadajućom kamatom za sve radnike koji odlaze u penziju i po tom osnovu je Društvo u 2016. godini uplatilo iznos od 477.478 KM.

Društvo ima potraživanja ratnog duga, te naknade štete zbog ratnih dejstava u iznosu od 4.055.892 KM bez obračunatih kamata za period od 1996. godine do danas.

Navedeni iznosi nisu evidentirani u poslovnim knjigama što, ukoliko dođe do realizacije istih, može uticati na smanjenje gubitka u poslovanju i povećanje sredstava po osnovu naplate istih.

Prema obrazloženju rukovodstva Društva, po pitanju Protokola i naknade potraživanja ratnog duga, održani su sastanci sa predstavnicima Vlade Republike Srpske vezano za rješavanje napred navedenih pitanja ali do okončanja revizije finansijskih izvještaja za 2016. godinu nisu doneseni konkretni i konačni zaključci o načinu postupanja, tako da nema izvjesnosti na koji način će se riješiti sporna pitanja.

Društvo je ostvarivalo više godina uzastopno gubitke i ima veće kratkoročne obaveze od obrtne imovine. Finansijski izvještaji su sačinjeni uz oslanjanje na pretpostavku o stalnosti poslovanja u doglednoj budućnosti. Ukoliko se ne riješi pitanje u vezi sa izmirenjem obaveza za poreze i doprinose na način predviđen Protokolom, može se dovesti u pitanje stalnost poslovanja Društva u budućem periodu.

Društvo za reviziju
»CONTROL REVIEW« d.o.o.
Banja Luka,
05.04.2017.godine

Ovlašćeni revizor
Milica Šinik Kotur

A blue circular stamp is visible, partially overlapping the signature. The stamp contains the text "Društvo za reviziju »CONTROL REVIEW« d.o.o. BANJA LUKA".

BILANS STANJA (IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOM POLOŽAJU)
Na dan 31. decembra 2016. godine
(U konvertibilnim markama)

Pozicija	Napomene	Iznos na dan bilansa 31.12.2016.	Iznos na dan bilansa 31.12.2015.
Aktiva			
Stalna sredstva		25.127.543	25.911.162
Koncesije, patenti, licence i ostala prava	1	20.341	20.341
Ostala nematerijalna sredstva	1	21.083	32.083
Zemljište	3.6, 2	4.177.347	4.177.347
Građevinski objekti	3.6, 3.7, 2	12.792.908	13.188.635
Postrojenja i oprema	3.6, 3.7, 2	7.262.063	7.618.878
Investicione nekretnine	3.6, 3.7, 2	853.801	873.878
Tekuća sredstva		12.016.387	11.944.672
Zalihe	3.9, 3	8.711.308	8.360.930
Kupci u zemlji	3.5, 4	296.595	462.326
Kupci u inostranstvu	3.5, 4	2.110.968	2.294.059
Druga kratkoročna potraživanja	3.5, 4	788.351	732.457
Gotoviski ekvivalenti i gotovina	3.10, 5	77.815	41.427
Porez na dodatu vrijednost	10	31.350	53.473
Poslovna aktiva		37.143.930	37.855.834
Pasiva			
Kapital		1.501.274	1.265.247
Akcijski kapital	6	38.162.295	38.162.295
Revalorizacione rezerve	6	13.448.329	13.448.329
Neraspoređeni dobitak	6,18	236.027	225.464
Gubitak do visine kapitala	6	50.345.377	50.570.841
Rezervisanja, odložene poreske obaveze i razgraničeni prihod	7	376.529	376.529
Dugoročne obaveze		17.113.513	17.113.513
Obaveze koje se mogu konvertovati u kapital	3.11, 8	17.113.513	17.113.513
Kratkoročne obaveze		18.152.614	19.100.545
Kratkoročne finansijske obaveze	3.12, 9	6.893.846	7.711.650
Dobavljači u zemlji	3.13, 10	1.495.868	1.406.859
Dobavljači iz inostranstva	3.13, 10	535.446	251.913
Obaveze za zarade i naknade zarada	3.13, 10	8.479.583	8.881.424
Druge obaveze	3.13, 10	664.295	659.829
Obaveze za ostale poreze, doprinose i druge dažbine	3.13, 10	83.576	188.870
Ukupna pasiva		37.143.930	37.855.834
Vanbilansna aktiva i pasiva	11	400.000	400.000

Napomene na narednim stranama
čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

BILANS USPJEHA (IZVJEŠTAJ O UKUPNOM REZULTATU)
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016. godine
(U konvertibilnim markama)

	Napomene	31. decembar 2016.	31. decembar 2015.
Poslovni prihodi		13.871.884	14.174.465
Prihodi od prodaje robe	3.1, 12	99.793	101.273
Prihodi od prodaje učinaka	3.1, 12	13.693.268	13.977.110
Prihodi od aktiviranja ili potrošnje robe i učinaka	3.1, 12	3.852	5.383
Povećanje vrijednosti zaliha učinaka	3.1, 12	16.514	31.595
Ostali poslovni prihodi	3.1, 12	58.457	59.104
Poslovni rashodi		13.197.511	14.645.417
Nabavna vrijednost prodate robe	3.2, 13	91.365	96.490
Troškovi materijala	3.2, 13	5.889.998	6.352.287
Troškovi zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda	3.2, 13	4.785.297	5.864.953
Troškovi proizvodnih usluga	3.2, 13	1.071.313	714.322
Troškovi amortizacije i rezervisanja	3.2, 13	744.057	792.857
Nematerijalni troškovi (bez poreza i doprinosa)	3.2, 13	427.630	575.216
Troškovi poreza i doprinosa	3.2, 13	187.851	249.292
Poslovni dobitak		674.373	-
Poslovni gubitak		-	470.952
Finansijski prihodi		72.264	173.775
Pozitivne kursne razlike	3.4, 14	72.264	173.775
Finansijski rashodi		543.904	407.663
Rashodi kamata	3.3, 15	28.916	40.037
Negativne kursne razlike	3.4, 15	57.774	77.550
Ostali finansijski rashodi	15	457.214	290.076
Dobitak redovne aktivnosti		202.733	-
Gubitak redovne aktivnosti		-	704.840
Ostali prihodi		97.171	1.918.628
Dobici po osnovu prodaje nekretn. postrojenja i opreme	16	44.281	1.787.235
Viškovi, izuzimajući viškove zaliha učinaka	16	596	82
Prihodi od smanjenja obaveza i ostali nepomenuti prihodi	16	52.294	131.311
Ostali rashodi		63.877	988.324
Gubici po osnovu prodaje nekretn. postrojenja i opreme	17	20.211	925.751
Manjkovi, izuzimajući manjkove zaliha učinaka	17	322	157
Rashodi po osnovu ispravke vrijednosti potraživanja	17	-	17.356
Rashodi po osnovu rashodovanja zaliha i ostali rashodi	17	43.344	45.060
Dobitak po osnovu ostalih prihoda i rashoda		33.294	930.304
Dobitak prije oporezivanja		236.027	225.464
Gubitak prije oporezivanja		-	-
Tekući i odloženi porez na dobit			
Poreski rashodi perioda			
Neto dobitak perioda	18	236.027	225.464
Neto gubitak tekuće godine			-
Ukupni prihodi		14.041.319	16.266.868
Ukupni rashodi		13.805.292	16.041.404

Napomene na narednim stranama
čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA U KAPITALU
Za godinu koja se završava 31. decembra 2016. godine
(U konvertibilnim markama)

	Akcijski kapital	Revalorizacione rezerve	Ostale rezerve	Neraspoređeni gubitak/dobitak	Ukupno
Stanje na dan 01.januar 2015.godine	38.162.295	20.138.908		(56.526.931)	1.774.272
Efekti revalorizacije materijalnih i nematerijalnih sredstava		(6.690.579)			(6.690.579)
Nerealizovani dobitci/gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju					
Neto dobitak/gubitak perioda iskazan u bilansu uspjeha				225.464	225.464
Neto dobitci/gubici perioda priznati direktno u kapitalu					
Objavljene dividende i drugi vidovi raspodjele dobitka i pokriće gubitka					
Emisija akcijskog kapitala i drugi vidovi povećanja ili smanjenja osnovnog kapitala				5.956.090	5.956.090
Stanje na dan 31.decembar 2015.godine	38.162.295	13.448.329		(50.345.377)	1.265.247
Efekti revalorizacije materijalnih i nematerijalnih sredstava					
Nerealizovani dobitci/gubici po osnovu finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju					
Neto dobitak/gubitak perioda iskazan u bilansu uspjeha				236.027	236.027
Neto dobitci/gubici perioda priznati direktno u kapitalu					
Objavljene dividende i drugi vidovi raspodjele dobitka i pokriće gubitka					
Stanje, 31. decembar 2016. godine	38.162.295	13.448.329		(50.109.350)	1.501.274

Napomene na narednim stranama čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

BILANS TOKOVA GOTOVINE (IZVJEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE)

Za godinu koja se završava 31.decembra 2016. godine

(U konvertibilnim markama)

	Godina koja se završava 31. decembra 2016.	Godina koja se završava 31. decembra 2015.
TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	8.091.941	8.692.130
Prilivi od kupaca i primljeni avansi	7.658.561	8.187.695
Ostali prilivi iz poslovnih aktivnosti	433.380	504.435
Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	8.144.686	8.814.812
Odlivi po osnovu isplata dobavljačima i dati avansi	2.452.449	1.893.108
Odlivi po osnovu isplata zarada, naknada zarada i ostalih ličnih rashoda	5.208.146	6.332.103
Odlivi po osnovu plaćenih kamata	131.558	88.775
Ostali odlivi iz poslovnih aktivnosti	352.533	500.826
Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti	52.745	122.682
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA		
Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja	145.803	1.306.662
Prilivi po osnovu prodaje nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme, investicionih nekretnina i bioloških sredstava	145.803	1.306.662
Prilivi po osnovu kamata		
Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	56.670	614.268
Odlivi po osnovu kupovine nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja, opreme, investicionih nekretnina i bioloških sredstava	56.670	614.268
Neto priliv gotovine iz aktivnosti investiranja	89.133	692.394
Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja	-	-
TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA		
Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	-	370.500
Prilivi po osnovu ostalih dugoročnih i kratkoročnih obaveza	-	370.500
Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	-	1.000.000
Odlivi po osnovu kratkoročnih kredita	-	1.000.000
Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	-	-
Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja	-	629.500
UKUPNI PRILIVI GOTOVINE	8.237.744	10.369.292
UKUPNI ODLIVI GOTOVINE	8.201.356	10.429.080
NETO PRILIV GOTOVINE	36.388	-
NETO ODLIV GOTOVINE	-	59.788
Gotovina na početku obračunskog perioda	41.427	101.215
Gotovina na kraju obračunskog perioda	77.815	41.427

Napomene na narednim stranama
čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

1. OSNIVANJE I DJELATNOST

Preduzeće za proizvodnju alata i mašinskih pribora "Swisslion industrija alata" a.d, Trebinje, (u daljem tekstu "Preduzeće") sa sjedištem u ulici Nikšićki put broj 20 u Trebinju, osnovano je 1951. godine. Tokom svoje istorije, Preduzeće je prošlo kroz nekoliko promjena u vlasničkoj i organizacionoj strukturi. Bilo je društveno, a zatim državno preduzeće, dok su njegova sredstva bila podijeljena na sedam zasebnih preduzeća od kojih je svako bilo specijalizovano za proizvodnju određene vrste alata. Svih sedam državnih preduzeća je poslovalo u jedinstvenom poslovnom sistemu "Industrija alata Trebinje - IAT".

Na dan 27. januar 2007. godine, a na onovu Ugovora o kupoprodaji potpisanog između Koncerna Swisslion-Takovo d.o.o, Beograd, i Direkcije za privatizaciju (zvanični zastupnik državnog kapitala u preduzećima), državni kapital svih sedam preduzeća je otkupljen od strane Koncerna Swisslion-Takovo d.o.o, Beograd. Odnosno, predmet kupoprodaje je bio državni paket akcija svakog preduzeća, ukupne vrijednosti od 3.090.680 KM, nominalne vrijednosti 1 KM za jednu akciju. Prethodno učešće državnog kapitala u svakom preduzeću je variralo od 63,128% do 64,696%. Nakon izvršene kupoprodaje, Preduzeće je promijenilo naziv u "Swisslion industrija alata" a.d. Trebinje.

Istovremeno, tokom 2007. godine angažovan je nezavisni procjenitelj da izvrši nezavisnu procjenu realne vrijednosti neto imovine svih preduzeća na dan 31. decembar 2006. godine. Procjena kapitala izvršena je za potrebe statusne promjene spajanje sa pripajanjem. Nakon izvršene procjene, Preduzeće "Swisslion industrija alata" a.d, Trebinje, je preuzelo imovinu i obaveze ostalih šest preduzeća. Statusna promjena pripajanja ostalih šest preduzeća izvršena je sa stanjem na dan 30. april 2007. godine. Nakon ovog datuma, pripojena preduzeća su prestala da postoje kao zasebna pravna lica.

Osnovna djelatnost Preduzeća je proizvodnja različitih vrsta alata i pribora za mašine, kao što su alati za bušenje, alati za rezanje navoja, kontrolni alat za navoj i rupu, strugarski alat, kružne testere za rezanje metala, glodala, čeona vretenasta glodala, upuštači, razvrtači, alati za rudarstvo, obojeni metali itd. (šifra djelatnosti 2573). Matični broj Preduzeća je 1109049, a poreski identifikacioni broj (JIB) je 4401345140009. Prosječan broj zaposlenih, sa stanjem na dan 31. decembar 2016. godine je 501, odnosno 590, radnika u 2015. godini.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PREZENTACIJU FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA

2.1. Osnove za sastavljanje i prezentaciju finansijskih izvještaja

Finansijski izvještaji Preduzeća sastavljeni su u skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Republike Srpske, koji je stupio na snagu 24.11.2015. godine ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 94/15) kojim se uređuju uslovi i način vođenja poslovnih knjiga, priznavanje i procjenjivanje imovine i obaveza, prihoda i rashoda, sastavljanje, prezentacija, dostavljanje i objelodanjivanje finansijskih izvještaja u skladu sa zakonskom i profesionalnom regulativom, koja obuhvata Okvir za pripremanje i prezentaciju finansijskih izvještaja, Međunarodne računovodstvene standarde (MRS), odnosno Međunarodne standarde finansijskog izvještavanja (MSFI), kao i tumačenja koja su sastavni dio standarda. Zakonom je precizirano da se MSFI primjenjuju na finansijske izvještaje za periode koji počinju od 1. januara 2006. godine ili kasnije.

Iako neki od standarda nisu u potpunosti primjenjivi na poslovanje, rukovodstvo Preduzeća procjenjuje njihov utjecaj i ne izražava eksplicitnu i bezrezervnu izjavu o usaglašenosti priloženih finansijskih izvještaja sa Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS) i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI).

Priloženi finansijski izvještaji su prikazani u formatu propisanim Pravilnikom o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za preduzeće, zadruge, druga pravna lica i preduzetnike ("Službeni glasnik Republike Srpske" broj 79/09 i 84/09 i 95/14) i drugim računovodstvenim propisima i regulativama finansijskog izvještavanja, koji su na snazi u Republici Srpskoj.

Preduzeće je u sastavljanju priloženih finansijskih izvještaja primjenjivalo računovodstvene politike obrazložene u napomeni 3, koje su zasnovane na računovodstvenim i poreskim propisima Republike Srpske. Finansijski izvještaji Preduzeća su iskazani u konvertabilnim markama (KM) koja predstavlja zvaničnu izvještajnu valutu u Republici Srpskoj.

2.2. Korišćenje procjenjivanja

Prezentacija finansijskih izvještaja zahtijeva od rukovodstva Preduzeća korišćenje najboljih mogućih procjena i razumnih pretpostavki, koje imaju efekta na prezentirane vrijednosti sredstava i obaveza, objelodanjivanje potencijalnih potraživanja i obaveza na dan sastavljanja finansijskih izvještaja, kao i prihoda i rashoda u toku izvještajnog perioda. Ove procjene i pretpostavke su zasnovane na informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izvještaja. Međutim, stvarni rezultati mogu odstupati od ovih procjena.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

3.1. Prihodi od prodaje proizvoda i robe

Prihodi od prodaje priznaju se po principu fakturisane realizacije. Prihodi od prodaje priznaju se ako:

- su svi značajni rizici i koristi od vlasništva proizvoda ili robe prešli na kupca,
- preduzeće ne zadržava pravo upravljanja kao ni kontrolu nad proizvodom,
- je iznos prihoda moguće utvrditi,
- je vjerovatno da će se prodati proizvodi naplatiti,
- je troškove koji su nastali ili koji će nastati u vezi sa prodajom moguće pouzdano izmjeriti.

Prihodi od prodaje proizvoda i robe su iskazani po fakturnoj vrijednosti, umanjenoj za date popuste, povrate robe i porez na dodatu vrijednost.

3.2. Poslovni rashodi

Poslovni rashodi uključuju nabavnu vrijednost prodate robe, troškove materijala, bruto zarade zaposlenih, amortizaciju i ostalo.

3.3. Prihodi i rashodi kamata

Prihodi i rashodi kamata priznaju se u bilansu uspeha perioda u kome su nastali.

3.4. Pozitivne i negativne kursne razlike

Sva sredstva, odnosno potraživanja i obaveze u stranim sredstvima plaćanja su preračunate u njihovu protuvrijednost po zvaničnom srednjem kursu važećem na datum bilansa stanja. Poslovne transakcije u stranim sredstvima plaćanja tokom godine preračunavaju se u KM po zvaničnom kursu važećem na dan svake transakcije. Pozitivne i negativne kursne razlike koje nastaju na deviznim transakcijama u toku godine i prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti, knjižene su u korist ili na teret bilansa uspjeha kao finansijski prihodi ili rashodi po osnovu kursnih razlika u obračunskom periodu na koji se odnose.

Nerealizovane pozitivne i negativne kursne razlike, nastale prilikom preračuna deviznih potraživanja odnosno obaveza se iskazuju na isti način kao realizovane kursne razlike. Preuzete i potencijalne obaveze u stranoj valuti preračunate su u BAM po srednjem kursu Centralne banke BiH koji je važio na taj dan.

3.5. Potraživanja od kupaca

Potraživanja od kupaca, države, zaposlenih te ostala potraživanja priznaju se po nominalnoj vrijednosti uvećane za eventualne obračunate kamate, u skladu sa ugovorom, odnosno odlukom o isplati, sudskim rješenjem i slično. Na dan bilansiranja vrši se pojedinačna procjena naplativosti potraživanja.

Procjena, to jest usklađivanje vrijednosti potraživanja obavlja se na osnovu saznanja da potraživanje nije naplaćeno u roku, odnosno da su nastale okolnosti za djelimično umanjeno potraživanja, posebno ako su te okolnosti vezane za sudski spor sa kupcem ili nekim drugim dužnikom.

Iznos kojim se vrši usklađivanje vrijednosti kratkoročnih potraživanja u toku perioda evidentira se na teret rashoda tekućeg perioda u korist ispravke vrijednosti potraživanja. Utužena potraživanja iskazuju se kao sporna potraživanja.

Potraživanja od kupaca iz inostranstva izražena u stranim sredstvima plaćanja, iskazuju se u domaćoj valuti preračunatoj po srednjem kursu Centralne banke BiH na dan bilansiranja.

Povećanje potraživanja za iznos pripisanih kamata priznaje se ako je zasnovano na ugovoru, vansudskom poravnanju ili sudskoj presudi.

3.6. Nekretnine, postrojenja, oprema i nematerijalna ulaganja

Pod osnovnim sredstvima smatraju se ona sredstva čiji je očekivani korisni vijek upotrebe duži od jedne godine. Prilikom nabavke vrednuju se po nabavnoj vrijednosti. Nabavnu vrijednost čini vrijednost po fakturi dobavljača, zajedno sa svim troškovima nastalim do stavljanja osnovnih sredstava u upotrebu.

Naknadni troškovi se uključuju u nabavnu vrijednost sredstva ukoliko povećavaju ekonomske koristi u odnosu na prvobitno utvrđene ili povećavaju korisni vijek upotrebe. Svi drugi troškovi tekućeg održavanja terete bilans uspjeha finansijskog perioda u kome su nastali.

Dobitak ili gubitak nastao prilikom rashodovanja osnovnih sredstava evidentira se u korist ili na teret ostalih prihoda odnosno rashoda kao kapitalni dobitak ili gubitak.

Nematerijalna ulaganja odnose se na softver i licence.

3.7. Amortizacija

U 2014. godini došlo je do promjene obračuna amortizacije. Zbog realnijeg prikazivanja troška amortizacije prema iskorištenosti kapaciteta kod opreme u primjeni je obračun funkcionalne amortizacije, dok je kod građevinskih objekata ostao dosadašnji sistem obračuna – linearna amortizacija, s ciljem da se sredstva u potpunosti amortizuju u toku njihovog korisnog vijeka trajanja:

Građevinski objekti	6 - 77 godina
Transportna sredstva	4 – 7 godina
Proizvodna oprema	2 - 40 godina
Kancelarijska i druga oprema	2 - 14 godina

Obračun amortizacije nekretnina, postrojenja, opreme i nematerijalnih ulaganja počinje kada se sredstva stave u upotrebu.

3.8. Dugoročni finansijski plasmani

Dugoročni finansijski plasmani odnose se na ulaganja u hartije od vrijednosti i učešće u kapitalu drugih pravnih lica.

Učešća u kapitalu drugih pravnih lica se procjenjuju po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za gubitke po osnovu obezvrjeđenja, dok se učešća u kapitalu pravnih lica koja su namijenjena prodaji procjenjuju po tržišnoj vrijednosti. Razlike koje se tom prilikom javljaju evidentiraju se preko revalorizacionih rezervi.

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju se nakon početnog priznavanja po nabavnoj vrijednosti, procjenjuju po fer vrijednosti.

3.9. Zalihe

Zalihe sirovina, materijala, rezervnih dijelova, sitnog inventara, ambalaže i auto guma priznaju se po nabavnoj vrijednosti koja uključuje fakturu dobavljača i zavisne troškove nabavke.

Obračun izlaza zaliha materijala i sirovina vrši se metodom ponderisanog prosječnog troška. Sitan inventar, ambalaže i autoguma čiji je vijek upotrebe do godinu dana otpisuju se jednokratno prilikom stavljanja u upotrebu.

Vrijednosno usklađivanje zaliha materijala obavlja se kod zastarjelih materijala na zalihama.

Terećenjem ostalih rashoda vrši se ispravka vrijednosti zaliha u slučajevima kada se ocijeni da je potrebno svesti vrijednost zaliha na njihovu stvarnu vrijednost.

Zalihe nedovršene proizvodnje i gotovih proizvoda vrednuju se po cijeni koštanja, ili neto prodajnoj cijeni zavisno od toga koja je cijena niža.

Cijenu koštanja čine:

-troškovi direktnog rada

-troškovi direktnog materijala

-fiksni i opšti (indirektni) troškovi proizvodnje, raspoređeni prema utvrđenom ključu.

Zalihe trgovačke robe vrednuju se po nabavnoj vrijednosti.

3.10. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Gotovinu i ekvivalente gotovine čine: novčana sredstva na poslovnim računima kod banaka i gotovina u blagajni. Gotovina se procjenjuje po nominalnoj vrijednosti. Depoziti po viđenju i gotovina u stranoj valuti se procjenjuju prema srednjem kursu Centralne banke BiH, koji je važio na dan transakcije, odnosno po srednjem kursu na dan bilansiranja.

3.11. Dugoročne obaveze

Dugoročne obaveze se iskazuju po njihovoj nominalnoj vrijednosti, uvećanoj za kamate na osnovu zaključenog ugovora.

Obaveze iskazane u stranoj valuti (devizama) preračunavaju se po srednjem kursu Centralne banke BiH na dan bilansiranja, odnosno srednjem kursu na dan kad se vrši otplata duga.

Dugoročne obaveze koje dospijevaju u roku do godinu dana klasifikuju se u kratkoročne obaveze.

3.12. Kratkoročne finansijske obaveze

Kratkoročnim obavezama se smatraju obaveze koje dospijevaju u roku do godinu dana, od dana činidbe, odnosno od dana bilansa. Finansijske obaveze iskazuju se po nominalnoj vrijednosti, uvećane za pripisane kamate u toku perioda, shodno ugovorima na osnovu kojih su pribavljene, a umanjene za izvršene otplate u toku perioda.

3.13. Obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze

Obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze se iskazuju po nabavnoj vrijednosti koja predstavlja fer vrijednost cijene robe i primljenih usluga, koja će biti plaćena u budućnosti .

3.14. Porez na dobitak

3.14.1. Tekući porez na dobitak

Porez na dobitak predstavlja iznos obračunat primjenom propisane poreske stope od 10,00% na iznos dobitka prije oporezivanja, po odbitku efekata stalnih razlika koje propisanu poresku stopu svode na efektivnu poresku stopu. Konačan iznos obaveza po osnovu poreza na dobitak utvrđuje se primjenom propisane poreske stope na poresku osnovicu utvrđenu Poreskim bilansom.

Zakon ne predviđa da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povraćaj poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjenje poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

NAPOMENE UZ FINANSIJSKE IZVJEŠTAJE

1. NEMATERIJALNA ULAGANJA

OPIS	KM		
	Licence i slična prava	Ostala nematerijalna ulaganja	Ukupno
Nabavna vrijednost:			
Stanje na početku godine	20.341	92.228	112.569
Stanje na kraju godine	20.341	92.228	112.569
Kumulirana ispravka vrijednosti			
Stanje na početku godine	0	60.145	60.145
Povećanja:	0	11.000	11.000
Amortizacija		11.000	11.000
Stanje na kraju godine		71.145	71.145
Neto sadašnja vrijednost:			
31.12.2016. godine	20.341	21.083	41.424
Neto sadašnja vrijednost :			
31.12.2015. godine	20.341	32.083	52.424

Nematerijalna ulaganja se odnose na licence i softver kojim je obuhvaćeno kompletno poslovanje firme po svim segmentima i organizacijskoj strukturi. U 2016. godini imamo samo smanjenje sadašnje vrijednosti po osnovu obračunate amortizacije softvera.

2. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

	KM				
	Zemljište	Građevinski i objekti	Postr. i oprema	Invest. neket.	UKUPNO
Nabavna vrijednost:					
Stanje na početku godine	4.177.347	15.361.179	16.071.362	1.011.750	36.621.638
Povećanja:					
Nove nabavke			75.082		75.082
Donos					
Smanjenje:					
Prodaja			268.706		268.706
Prenos					
Rashod			92.470		92.470
Stanje na kraju godine	4.177.347	15.361.179	15.785.268	1.011.750	36.335.544
Kumulirana ispravka vrijednosti:					
Stanje na početku godine	0	2.172.544	8.452.484	137.872	10.762.900
Povećanja:	0	395.727	312.525	20.077	728.329
Amortizacija	0	395.727	312.525	20.077	728.329
Donos	0				
Kumulirana ispravka u	0		149.739		149.739

otuđenju i prenos					
Prenos					
Rashod			92.065		92.065
Smanjenje:		0	241.804	0	241.804
Stanje na kraju godine	0	2.568.271	8.523.205	157.949	11.249.425
Neto sadašnja vrijednost:					
31.12.2016. godine	4.177.347	12.792.908	7.262.063	853.801	25.086.119
Neto sadašnja vrijednost:					
31.12.2015. godine	4.177.347	13.188.635	7.618.878	873.878	25.858.738

U protekloj godini evidentirana je nabavka opreme od 75.082 KM. Dvije značajnije nabavke su od firme Fortin – Tešanj (uređaj za analizu čelika 46.300 KM i transportno vozilo-kombi u iznosu 11.400 KM). Čitač kartica je nabavljen od Informatičke agencije-Pale u iznosu od 5.110 KM a razlika od 12.272 KM se odnosi na sitnije nabavke.

Sadašnja vrijednost građevinskih objekata je 31.12.2016.godine manja u odnosu na kraj 2015. godine samo za iznos amortizacije 395.727 KM. Vrijednost opreme je manja za 356.815 KM (smanjenje po osnovu amortizacije 312.525 KM i po osnovu prodaje opreme i rashodovanja).

3. ZALIHE I DATI AVANSI

KM

	31. decembra 2016.	31. decembra 2015.
1. Materijal	2.450.961	2.119.709
2. Nedovršena proizvodnja	1.567.692	1.391.694
3. Gotovi proizvodi	4.666.130	4.826.479
4. Roba	26.525	23.048
5. Stalna sredstva i sredstva obustavljenog poslovanja namijenjena prodaji		0
I Zalihe	8.711.308	8.360.930
UKUPNO: ZALIHE	8.711.308	8.360.930

Stanje zaliha materijala, nedovršene proizvodnje, gotovih proizvoda i robe je usklađeno sa popisom na dan bilansiranja.

4. POTRAŽIVANJA OD PRODAJE I DRUGA POTRAŽIVANJA**KM**

	Kupci u zemlji	Kupci u inostranstvu	Druga kratkor. potraživ.	Porez na dodatu vrijednost	Ukupno
Bruto stanje na početku godine	462.326	2.294.059	732.457	53.473	3.542.315
Bruto stanje na kraju godine	296.595	2.110.968	788.351	31.350	3.227.264
Ispravka vrijednosti na početku godine	0	0	0	0	0
Ispravka vrijednosti na kraju godine	0	0	0	0	0
NETO STANJE					
31.12.2016. godine	296.595	2.110.968	788.351	31.350	3.227.264
31.12.2015. godine	462.326	2.294.059	732.457	53.473	3.542.315

Potraživanja od kupaca u zemlji i inostranstvu se formiraju po regijama u kojima se vrši prodaja. Salda potraživanja od kupaca u zemlji i inostranstvu su potvrđena popisom potraživanja na dan 31.12.2016. godine. Kupcima su poslani IOS-i sa stanjem na dan 31.12.2016. godine, u cilju usklađivanja stanja. Potvrđen je značajan iznos potraživanja.

Druga kratkoročna potraživanja u iznosu 788.351 KM se odnose na potraživanja od Fonda zdravstvenog osiguranja Republike Srpske u iznosu od 566.163 KM a formirana su u uglavnom iz ranijeg perioda vezano za refundaciju bolovanja. Potraživanja od Fonda dječije zaštite iznose 101.811 KM. Ostala kratkoročna potraživanja u iznosu od 117.200 KM odnose se na prenos naših troškova otpremnina na potraživanje od Swisslion Marketa d.o.o. Trebinje. Potraživanja od radnika u iznosu od 3.177 KM odnose se na date pozajmice za registraciju vozila istih, koje se vraćaju kroz obustave na lične dohotke.

5. GOTOVINA I EKVIVALENTI GOTOVINE**KM**

	31. decembra 2016.	31. decembra 2015.
1. Poslovni računi – domaća valuta	31.426	1.660
2. Poslovni računi – strana valuta	45.756	39.587
3. Blagajna	633	180
Gotovina i ekvivalenti gotovine (1 do 4)	77.815	41.427

Saldo gotovine odgovara stanju žiro računa poslovnih banaka i stanju koje je utvrđeno popisom na dan 31.12.2016. godine. Stanje blagajne odgovara stanju zadnjeg blagajničkog izvještaja i stanju koje je utvrđeno popisom. Preduzeće ima otvorene žiro račune u slijedećim bankama: Sberbank a.d. Banja Luka, Raiffeisen bank a.d. Banja Luka, Addiko bank a.d. Banja Luka.

6. KAPITAL

	KM	
	31. decembra 2016.	31. decembra 2015.
1. Akcijski kapital	38.162.295	38.162.295
I. Osnovni kapital	38.162.295	38.162.295
1. Revalorizacione rezerve po osnovu revalorizacije stalnih sredstava	13.448.329	13.448.329
Neraspoređeni dobitak tekuće godine	236.027	225.464
II. Revalorizacione rezerve i nerealizovani dobitci i gubici		
1. Gubitak ranijih godina	(50.345.377)	(50.570.841)
2. Gubitak tekuće godine		
III. Gubitak (1 do 2)	(50.345.377)	(50.570.841)
KAPITAL (I do II-III)	1.501.274	1.265.247

Osnovni kapital Preduzeća čini akcijski kapital. Akcijski kapital je podijeljen na 38.162.295 običnih akcija klase A, nominalne vrijednosti 1 KM za jednu akciju. Na osnovu Izvještaja Centralnog registra hartija od vrijednosti koji vodi knjigu akcionara, ukupan broj akcionara je 4.194.

U narednom pregledu dajemo pregled akcionara:

	KM
Swisslion group d.o. za unutr. i spoljnu trgovinu Novi Sad	64,31%
PREF a.d. , Banja Luka	9,89%
ZIF VIB Fond a.d. , Banja Luka	7,06%
Fond za restituciju RS a.d. , Banja Luka	4,95%
ZIF Jahorina Koin a.d. , Pale	2,31%
ZIF Bors Invest fond a.d. , Banja Luka	1,11%
Ostali akcionari	10,37%
Ukupno:	100,00%

Revalorizacione rezerve su formirane po osnovu efekata procjene građevinskih objekata i opreme od strane ovlaštenih lica u 2009. godini.

7. DUGOROČNA REZERVISANJA

	KM	
	31. decembra 2016.	31. decembra 2015.
1. Rezervisanja za troškove restrukturiranja	376.529	376.529
Dugoročna rezervisanja – ukupno	376.529	376.529

Po osnovu neplaćenih obaveza za poreze i doprinose Društvo je izvršilo uknjižavanje kamate u iznosu od 376.529 KM, kao dugoročna rezervisanja. Koliki će biti stvarni iznos obaveza po osnovu kamate i da li će ga uopšte biti, zavisi od toga da li će Vlada RS dozvoliti naknadnu konverziju obaveza u kapital, kako je prvobitno predviđeno kao moguće rješenje u Protokolu.

Bitno je napomenuti da Društvo od januara 2012. godine vrši redovnu uplatu poreza i doprinosa na zarade tekućeg perioda. Osim toga, vrši se plaćanje reprogramiranih obaveza, kao i plaćanje neplaćenih obaveza za period 2008-2011 godina Fondu PIO, sa pripadajućom kamatom za sve radnike koji odlaze u penziju i po tom osnovu društvo je u 2016. godini uplatilo iznos od 477.478 KM. Društvo nije vršilo obračun naknada po osnovu otpremnina za odlazak u penziju, jer svake godine veći broj zaposlenih odlazi u penziju i pri tom se uz naknadu obračunavaju i plaćaju svi pripadajući porezi i doprinosi.

8. DUGOROČNE OBAVEZE

	KM	
	31. decembra 2016.	31. decembra 2015.
1. Obaveze koje se mogu konvertovati u kapital	17.113.513	17.113.513
2. Dugoročni krediti u zemlji	0	0
I Dugoročne finansijske obaveze – ukupno	17.113.513	17.113.513

Obaveze koje se mogu konvertovati u kapital sa stanjem na dan 31.12.2016. godine iskazane u iznosu od 17.113.513 KM u cjelosti se odnose na investirana sredstva Koncerna Swisslion- Takovo d.o.o. Beograd u Preduzeće, po Ugovoru zaključenom između Koncern Swisslion- Takovo d.o.o. Beograd i Direkcije za privatizaciju Republike Srpske. Ugovorom nije predviđena dokapitalizacija Preduzeća niti je Preduzeće dobilo od Direkcije za privatizaciju i Komisije za hartije od vrijednosti Republike Srpske zvanično mišljenje o mogućnosti konvertovanja ovih sredstava u kapital Preduzeća.

9. KRATKOROČNE FINANSIJSKE OBAVEZE

	KM	
	31. decembra 2016.	31. decembra 2015.
1. Kratkoročni krediti u zemlji	0	0
2. Kratkoročni krediti u inostranstvu	0	0
3. Dio dugoročnih kredita koji dospjeva za plaćanje do jedne godine	6.893.846	7.711.650
4. Ostale kratkoročne finansijske obaveze (osim kratk. obaveza klasifikovanih u grupu sred. nam. za prodaju ili otuđenje)	0	0
Kratkoročne fin. obaveze – ukupno (1 do 4)	6.893.846	7.711.650

Obaveze koje su dospjele za plaćanje do jedne godine odnose se na dospjele obaveze za reprogram PIO Trebinje 6.400.327 KM i reprogram PIO - Nevesinje 493.519

KM. Iz naprijed navedenog se može vidjeti da su kratkoročne obaveze svedene samo na dug prema Fondu PIO.

10. OBAVEZE PREMA DOBAVLJAČIMA I DRUGE OBAVEZE

	KM	
	31. decembra 2016.	31. decembra 2015.
1. Dobavljači u zemlji	1.495.868	1.406.859
2. Dobavljači u inostranstvu	535.446	251.913
I Obaveze iz poslovanja – ukupno (1 do 2)	2.031.314	1.658.772
1. Obaveze neto zarade i naknade zarada, osim naknada zarada koje se refundiraju	198.628	196.254
2. Obaveze za porez na zarade i naknade zarada osim zarada koje se refundiraju	854.766	882.946
3. Obaveze za doprinose na zarade i naknade zarada osim zarada koje se refundiraju	5.677.777	5.864.731
4. Obaveze za neto naknade zarada koje se refundiraju	6.155	8.138
5. Obaveze za poreze na zarade koje se refundiraju	20.691	20.838
6. Obaveze za doprinose na zarade koje se refundiraju	397.567	398.295
7. Obaveze za ostala neto lična primanja	56.287	198.720
8. Obaveze za porez na ostala lična primanja	2.374	9.766
9. Obaveze za doprinose na ostala lična primanja	1.265.338	1.301.736
II Obaveze po osnovu zarada i naknada zarada – ukupno (1 do 9)	8.479.583	8.881.424
1. Obaveze po osnovu kamata i troškova finansiranja	595.369	595.369
2. Obaveze prema članovima upravnog i nadzornog odbora		
3. Ostale obaveze	68.926	64.460
III Druge obaveze – ukupno (1 do 3)	664.295	659.829
IV Obaveze za porez na dodatnu vrijednost	0	0
1. Obaveze za poreze, carine i druge dažbine iz nabavke ili na teret troškova	46.613	174.704
2. Obaveze za doprinose koji terete troškove	19.426	19.175
3. Ostale obaveze za poreze, doprinose i druge dažbine	17.537	17.537
V Obaveze za ostale poreze, doprinose i druge dažbine bez tekućih obaveza za porez na dobit (1 do 3)	83.576	188.870
Obaveze prema dobav.i dr.obav. ukupno (I do V)	11.258.768	11.388.895

11. VANBILANSNA EVIDENCIJA

Na bilansu stanja na stavci vanbilansne aktive i pasive proknjižena je garancija od Sberbank a.d. Banja Luka po ugovoru br. 5671516220521929 u iznosu od 400.000 KM. Ovo je sveobuhvatna garancija, a izdata je u svrhu plaćanja indirektnih poreza (carinskih obaveza, akciza, poreza zaračunatih za robe i usluge, uključujući PDV i carinu), koji se plaćaju pri uvozu robe ili mogu nastati zbog carinskih prekršaja ili nepravilnosti počinjenih u korištenju procedura.

12. POSLOVNI PRIHODI

	KM	
	31. decembra 2016.	31. decembra 2015.
1. Prihodi od prodaje robe na domaćem tržištu	99.793	101.273
2. Prihodi od prodaje robe na inostranom tržištu	0	0
I Prihod od prodaje robe – ukupno (1 do 2)	99.793	101.273
1. Prihodi od prodaje proizvoda i usluga na dom. tržištu	846.551	825.682
2. Prihodi od prodaje proizvoda i usluga na inostr. tržištu	12.846.717	13.151.428
II Prihodi od prodaje proizvoda i usluga – ukupno (1 do 2)	13.693.268	13.977.110
Prihodi od prodaje – ukupno (I+II)	13.793.061	14.078.383
1. Prihodi od aktivir. potr. učinaka	3.852	5.383
III Prihod od aktiviranja učinaka – ukupno	3.582	5.383
1. Povećanje/smanjenje vrijednosti zaliha učinaka	16.514	31.595
IV Promjena vrijednosti zaliha učinaka – ukupno	16.514	31.595
Prihodi od zakupnina	58.457	59.104
POSLOVNI PRIHODI-UKUPNO (1 do 4)	13.871.884	14.174.465

13. POSLOVNI RASHODI**KM**

	31. decembra 2016.	31. decembra 2015.
1. Nabavna vrijednost prodane robe	91.365	96.490
I Nabavna vrijednost prodane robe ukupno	91.365	96.490
1. Troškovi materijala za izradu	5.097.740	5.481.134
2. Troškovi ostalog (režijskog) materijala	322.720	406.074
3. Troškovi goriva i energije	469.538	465.079
II Troškovi materijala – ukupno (1 do 3)	5.889.998	6.352.287
1. Troškovi bruto zarada	4.703.950	5.616.258

2. Troškovi bruto naknada članovima upr. Odbora	0	0
3. Troškovi bruto ostalih ličnih rashoda	81.347	248.695
III Troškovi bruto zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi (1 do 3)	4.785.297	5.864.953
IV Troškovi amortizacije	744.057	792.857
1. Troškovi rez. za nakn. i druge beneficije zap.	0	0
V Troškovi rezervisanja	0	0
1. Troškovi usluga na izradi učinaka	557.948	194.989
2. Troškovi transportnih usluga	450.680	447.550
3. Troškovi usluga održavanja	29.658	42.841
4. Troškovi reklame i propaganda	4.010	6.003
5. Troškovi ostalih usluga	29.017	22.939
VI Troškovi proizv. usluga – ukupno (1 do 5)	1.071.313	714.322
1. Troškovi neproizv. Usluga	370.756	511.757
2. Troškovi reprezentacije	16.748	18.043
3. Troškovi premija osiguranja	2.905	4.499
4. Troškovi platnog prometa	22.764	27.432
5. Troškovi članarina	6.046	5.337
6. Troškovi poreza – na teret preduzeća	186.359	201.966
7. Troškovi doprinosa – na teret preduzeća	1.492	47.326
8. Ostali nematerijalni troškovi	8.411	8.148
VII Nematerijalni troškovi – ukupno (1 do 8)	615.481	824.508
Ostali poslovni rashodi – ukupno (V do VII)	1.686.794	1.538.830
POSLOVNI RASHODI – UKUPNO (I do VI)	13.197.511	14.645.417

14. FINANSIJSKI PRIHODI**KM**

	31. decembra 2016.	31. decembra 2015.
1. Pozitivne kursne razlike	72.264	173.775
2. Ostali finansijski prihodi	0	0
Finansijski prihodi – ukupno (1 do 3)	72.264	173.775

15. FINANSIJSKI RASHODI**KM**

	31. decembra 2016.	31. decembra 2015.
1. Rashodi kamata	28.916	40.037
2. Negativne kursne razlike	57.774	77.550
3. Ostali finansijski rashodi	457.214	290.076
Finansijski rashodi – ukupno (1 do 3)	543.904	407.663

Rashodi kamata se sastoje od kamata za električnu energiju, po osnovu dva reprograma u iznosu 17.920 KM i zateznih kamata 10.996 KM. Negativne kursne razlike se odnose na kursne razlike nastale od preračuna na srednji kurs i kursne razlike kod plaćanja naplate u devizama. Ostale finansijske rashode čine kasa-skonta, odobreni bonusi i ino provizije.

16. OSTALI PRIHODI

	KM	
	31. decembra 2016.	31. decembra 2015.
1. Dobici po osnovu prodaje nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme	44.281	1.787.235
2. Dobici po osnovu prodaje materijala	0	0
3. Viškovi izuzimajući viškove zaliha učinaka	596	82
4. Prihodi po osnovu ugovorene zaštite od rizika, koji ne ispunjavaju uslove da se iskažu u okviru revalorizacionih rezervi		
5. Prihodi od smanjenja obaveza, ukidanja neiskorišćenih dugoročnih rezervisanja i ostali nepomenuti prihodi	52.294	131.311
I Ostali prihodi – ukupno (1 do 5)	97.171	1.918.628
OSTALI PRIHODI – UKUPNO	97.171	1.928.628

17. OSTALI RASHODI

	KM	
	31. decembra 2016.	31. decembra 2015.
1. Gubici po osnovu prodaje i rashodvanja nematerijalnih ulaganja, nekretnina, postrojenja i opreme	20.211	925.751
2. Gubici po osnovu prodaje materijala i hartija od vrijednosti	0	0
3. Manjkovi, izuzimajući manjkove zaliha učinaka	322	157
4. Rashodi po osnovu rashodovanja zaliha materijala, robe i ostali rashodi	43.344	62.416
*I Ostali rashodi – ukupno (1 do 4)	63.877	988.324

Gubici u iznosu od 20.211 KM odnose se na trošak po osnovu prodaje opreme. U ostalim rashodima 14.347 KM čine troškovi sudskih sporova, a ostalo se odnosi na odobrenja dobavljačima i razna isknjižavanja po usaglašenju.

18. NETO FINANSIJSKI REZULTAT

Dobitak redovne aktivnosti u iznosu od 202.733 KM sastoji se od poslovnog dobitka 674.373 KM (razlika poslovnih prihoda i poslovnih rashoda) i finansijskog gubitka 471.640 KM (razlika finansijski prihoda i finansijskih rashoda).

Istovremeno je ostvaren dobitak po osnovu ostalih prihoda u iznosu od 33.294 KM (razlika ostalih prihoda i ostalih rashoda). Zbir dobitka redovne aktivnosti i dobitka po osnovu ostalih prihoda daje ukupnu dobit u iznosu od 236.027 KM.

19. SUDSKI SPOROVI

Protiv Preduzeća, sa stanjem na dan 31.decembar 2016. godine se vode sudski sporovi u vrijednosti od cca 300.000 KM, koji se uglavnom odnose na sporove sa radnicima. Postupci su u toku i ne može se sa sigurnošću predvidjeti ishod istih.

Trebinje, februar 2017. god.